

Nr 179

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av viss kronan tillhörig mark, m. m.; given Stockholms slott den 11 oktober 1963.

Kungl. Maj:t vill härmed under åberopande av bilagda u'drag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Eric Holmqvist

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 11 oktober 1963.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden ANDERSSON, LINDSTRÖM, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations-, finans- och inrikesdepartementen vissa ärenden angående försäljning av kronan tillhörig mark samt rörande befrielse från betalningsskyldighet till kronan, vilka ärenden syntes böra föranleda framställning till riksdagen, samt anför följande.

Domänstyrelsen (skr. 23/4 1963) hemställer, att ett område av kronoparken Västra Skogen om ca 23,7 ha av stadsägarna nr 1547 i Solna stad säljs till staden. Till grund för framställningen ligger en av *Solna stad* till Kungl. Maj:t den 29 februari 1960 ingiven ansökning om förvärv av södra delen av kronoparken samt ett i anledning härav upprättat förslag till överlåtelseavtal.

Domänstyrelsen erinrar om att 1958 års B-riksdag medgett, att ett område om ca 12,3 ha av stadsägarna nr 1545 och 1547 i Solna stad, vilket i huvudsak utgör norra delen av nämnda kronopark, fick säljas till staden för en köpeskilling av 2 990 000 kr. Staden önskar nu för bostadsbebyggelse förvärva återstående del av kronoparken.

Byggnadsstyrelsen har i yttrande till domänstyrelsen den 19 februari 1962 i anledning av stadens ansökan anfört, att byggnadsstyrelsen under flera år haft kännning av den stora bristen på tillgänglig statsägd mark som är lämplig för institutioner. På grund av ökade anspråk på lokalutvidgning från flertalet av de institutioner, vars lokalfrågor styrelsen handhar, ansåg sig styrelsen inte kunna tillstyrka försäljning i enlighet med stadens önskemål. Behovet av personalbostäder för Karolinska sjukhuset och institutet samt för försvaret utgjorde en bidragande anledning till detta ställningstagande. På tillskyndan av byggnadsstyrelsen har genom stadens försorg utarbetats en dispositionsskiss (oktober 1961) och ett nytt stadsplaneförslag (juli 1962) berörande nämnda område. Planarbetet har gett till resultat att överenskommelse kunnat träffas om att del av planområdet får användas för bostadsändamål samt att återstående del skall reserveras för statliga institutioner. Inom denna del ligger emellertid den av staden ägda stadsägarna nr 1546, av vilken ett område om ca 41 000 m² erfordras som institutionsmark. Denna mark avses skola genom ägoutbyte tillföras den kronan tillhöriga stadsägarna nr 1547.

Byggnadsstyrelsen har sedermera i skrivelse till domänstyrelsen den 19 februari 1963 meddelat, att fortifikationsförvaltningen, som disponerar viss del av planområdet, uppgett att intet fanns att erinra mot den ifrågasatta försäljningen. Byggnadsstyrelsen hade ej heller någon erinran mot att försäljningen fullföljdes i enlighet med riktlinjerna för förut nämnda planarbete.

Domänstyrelsen har därefter slutfört förhandlingarna med staden. Härvid har parterna enats om ett förslag till överlåtelseavtal, som förutom sedvanliga villkor i huvudsak innehåller följande.

Parterna söker bringa bestående fastighetsindelning i överensstämmelse med ett i juli 1962 upprättat idéförslag till stadsplan i första hand på det sätt att den del av staden tillhöriga stadsägarna nr 1546, vilken utmärkts å en avtalet bilagd kartkopia och som i areal innehåller omkring 41 000 m², tillbyts kronan tillhöriga stadsägarna nr 1547 samt att en mot nyssnämnda stadsägodel svarande del av det markområde av stadsägarna nr 1547, vilket närmare angetts å nämnda kartkopia, tillbyts stadsägarna nr 1546. Vid ägo-

utbytet skall inte förekomma några likvider mellan parterna, däri inbegripet att eventuella skillnader i tilldelningen inte skall föranleda några likvider.

Kronan överlåter och försäljer till staden den del av stadsägan nr 1547, som närmare angetts på nämnda kartkopia, med undantag av den del av samma stadsäga, som enligt vad förut sagts tillförs stadsägan nr 1546 genom ägoutbyte. I överlåtelsen ingår det till stadsägan nr 1547 hörande vattenområdet och fisket i Ulvsundasjön. Köpeskillingen utgör 4 738 000 kr.

Det försålda området överläts i befintligt skick och fritt från penninginteckningar att av staden tillträdas den 1 januari 1964. Köparen inträder i domänstyrelsens rättigheter och skyldigheter beträffande sju tomt- och markupplåtelser.

I stadsplanen för området skall upptas område för studentbostäder med en sammanlagd bruttovåningsyta av 10 000 m². Staden förbinder sig att till vederbörande studentbostadsstiftelse upplåta och försälja nyssnämnda område för studentbostäder efter det pris per m² bruttovåningsyta, som av staden kommer att tillämpas beträffande övrig mark för bostadsbebyggelse inom det område, som staden förvärvat genom avtalet. Utöver åtagandet i fråga om studentbostäder tillförsäkras staden kronan 310 bostadslägenheter inom det förvärvade området eller inom andra, ungefär samtidigt färdigställda bostadsområden i staden.

För den händelse det förut nämnda ägoutbytet inte kan genomföras överlåter parterna genom byte till varandra med full äganderätt och utan mellanavgift de områden som avsetts bli föremål för det tillämnade ägoutbytet.

Har Solna stadsfullmäktige inte före den 1 maj 1963 genom beslut som vinner laga kraft godkänt avtalet eller har Kungl. Maj:t inte före den 1 januari 1964 godkänt detsamma, skall avtalet anses vara förfallet.

Domänstyrelsen uppger att det markområde, som berörs av avtalsförslaget, ligger söder och öster om redan stadsplanelagda områden. Beträffande saluvärderingen anför styrelsen i huvudsak följande.

Staden har förklarat sig beredd att betala ett pris som motsvarar det som staden gav för den norra delen av kronoparken. Till grund för värderingen av detta område, för vilket detaljplan fanns upprättad, låg ett av bostadsstyrelsen uppskattat värde å färdig tomtmark motsvarande 70 kr. per m² våningsyta. Med hänsyn till denna värdering och till angelägenheten för staden att snarast möjligt kunna påbörja det avsedda byggnadsarbetet har domänstyrelsen inte ansett det erforderligt att påkalla att detaljplan upprättas för det nu aktuella området. Den mellan styrelsen och staden överenskomna köpeskillingen motsvarar ett genomsnittspris av ca 20 kr. per m² markyta. Motsvarande pris vid försäljningen av norra delen av kronoparken utgjorde 24 kr. På grund av att i nu förevarande fall exploateringsstalet är något lägre och området mer svårexploaterat, anser domänstyrelsen det överenskomna priset vara godtagbart.

Domänstyrelsen hemställer att området i fråga säljs till staden för den överenskomna köpeskillingen av 4 738 000 kr. samt på de villkor i övrigt, som finns intagna i avtalsförslaget.

Bostadsstyrelsen, som i ärendet samrätt med bostadsnämnden för Stock-

holms stad och län, anser sig inte böra framställa erinran mot den föreslagna köpeskillingen.

Lantmäteristyrelsen anför att, såvitt styrelsen kunnat finna, föreligger inte något laga hinder mot att genomföra det föreslagna ägoutbytet.

Av en till jordbruksdepartementet inkommen handling framgår, att stadsfullmäktige i Solna genom lagakraftvunnet beslut den 29 april 1963 godkänt avtalsförslaget.

Departementschefen

Såsom framgår av redogörelsen i det föregående medgav riksdagen år 1958, att ett område om cirka 12,3 hektar av kronoparken Västra Skogen fick säljas till Solna stad. Det avtalsförslag, som ligger till grund för domänstyrelsens förevarande framställning, innebär att återstående del av kronoparken säljs till staden med undantag av två områden om tillhoppa cirka 1,4 hektar samt av ytterligare ett område. Sistnämnda område skall genom ägoutbyte tillföras en staden tillhörig grannfastighet, varvid kronan i utbyte erhåller mark som enligt det föreliggande planförslaget skall tillsammans med de två områdena om 1,4 hektar användas för statliga institutioner. Staden har tillförsäkrat kronan ett betydande antal bostadslägenheter för statsanställda samt förbundit sig att inom saluområdet upplåta mark för studentbostäder.

För egen del tillstyrker jag den föreslagna markförsäljningen till staden. Mot den överenskomna köpeskillingen, 4 738 000 kr., har jag inte något att erinra. Ej heller övriga i avtalsförslaget upptagna köpevillkor föranleder någon erinran från min sida. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medge,

att nämnda område om cirka 23,7 hektar av stadsägan nr 1547 i Solna stad må säljas till staden för en köpeskillning av 4 738 000 kr. samt på de villkor i övrigt, som domänstyrelsen föreslagit.

2:o

Genom kontrakt den 27 november och den 7 december 1954 utarrangerade domänstyrelsen till Jöns Adolf Andersson, Göteborg, kronoegendomen Kastellgården 1¹ i Ytterby kommun, Göteborgs och Bohus län. För hans fullgörande av arrendekontraktet tecknades borgen av Anna Andersson, Uddevalla, och Arne Eriksson, Ytterby. På grund av att Jöns Andersson inte betalade det avtalade arrendet blev han sedermera efter laga uppsägning och dom vräkt från egendomen. Enligt beslut av Hisings, Sävedals och Kungälv's häradsrätt den 14 februari 1958 i mål angående betalningsföreläggande må utmätning ske hos honom för kronans fordran i anledning av vräkningskostnaderna, 2 081 kr. 25 öre, jämte ränta och kostnads-

ersättning. Samma häradsrätt har genom dom den 26 oktober 1959 i mål rörande ersättning för ökad husröta förpliktat Jöns Andersson, Anna Andersson och Arne Eriksson att solidariskt till kronan utge 37 019 kr. jämte ränta och kostnadsersättning.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift, varöver domänstyrelsen och riksrevisionsverket avgett utlåtanden, anhåller Jöns Andersson och Anna Andersson att Kungl. Maj:t måtte såsom full likvid för ifrågavarande skulder godta av Jöns Andersson erbjuden betalning med 10 procent av skuldbeloppen samt ett av Anna Andersson därutöver erbjudet belopp av 3 000 kr.

Domänstyrelsen har i ärendet anfört i huvudsak följande.

Kronan har ytterligare fordringar å Jöns Andersson med tillhoppa 1 698 kr. på grund av utdömda ersättningar för rättegångskostnader i olika mål angående ifrågavarande arrende. Av beloppet skall 141 kr. utges solidariskt med Anna Andersson. Summan av kronans fordringar hos honom — räntor och kostnadsersättningar inbegripna — uppgick den 19 mars 1963 till 52 454 kr. 51 öre.

Jöns Andersson försattes 1958 i konkurs, vilken avskrevs jämlikt 185 § konkurslagen. Vid utmätningförsök den 24 april 1962 har han befunnits sakna utmätningbar lösegendom inom det landsfiskalsdistrikt, där han är bosatt. En mindre fastighet, som han äger, har på grund av in-teckningsförhållandena inte ansetts vid försäljning komma att lämna utdelning till oprioriterade fordringsägare.

Efter ansökan av Anna Andersson medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 30 mars 1962, att hennes skuld till kronan i anledning av häradsrättens dom den 26 oktober 1959 i förut nämnda mål rörande ersättning för ökad husröta fick regleras enligt ett av statskontoret framlagt förslag. Beslutet innebar, att kronans borgensfordran enligt domen inte skulle in-drivas hos henne personligen under hennes livstid, därest en in-teckning å 9 000 kr., som hon tillställt domänstyrelsen, pantförskrevs till styrelsen som säkerhet för fordringen. Domänstyrelsen har trots upprepade an-modanden inte kunnat förmå henne att skriva under pantsättningshandling-en. Vid besök hos styrelsen har hon uppgett, att hon saknar andra för-sörjningsmedel än folkpension och vissa hyresinkomster av den in-tecknade fastigheten. På grund av sin höga ålder — 70 år — ser hon sig nöd-sakad att snarast möjligt sälja fastigheten, varvid hon för sin försörjning har behov av den del av köpeskillingen som den till domänstyrelsen av-lämnade in-teckningen kan representera.

Arne Eriksson försattes 1958 i konkurs, vilken avskrevs på grund av bristande tillgångar. Han har vid utmätningförsök i maj 1962 befunnits sakna utmätningbar egendom.

Om man bortser från domänstyrelsen och några andra borgenärer, som endast har smärre fordringar, får utredningen beträffande de fordrings-ägare, som upptagits i Jöns Anderssons konkursbouppteckning, anses ge vid handen, att Mölndals stad godtagit 20 procent ackord, att övriga borge-närer fransett riksbanken antingen förklarar sig inte vidare ha någon fordran hos Jöns Andersson eller ock godtagit 10 procent ackord samt att riksbanken godtagit 10 procent ackord under villkor att Anna Andersson, som gått i borgen även för Jöns Anderssons lån i banken, inbetalade

1 500 kr. Skulle Jöns Andersson inte kunna ernå en uppgörelse med sina fordringsägare, torde utsikterna för kronan att framdeles utfå någon nämnvärd del av sin fordran hos honom kunna bedömas som synnerligen små. Beträffande Anna Andersson talar starka billighetsskäl för att det erbjudna beloppet av 3 000 kr. godtas såsom full likvid för fordringen hos henne. Utsikterna att hos Arne Eriksson i framtiden utta något fordringsbelopp torde få betraktas såsom obefintliga.

I det läge som uppkommit anser domänstyrelsen övervägande skäl tala för att Jöns Andersson och hans borgensmän befrias från vidare betalningsskyldighet till kronan i anledning av förut nämnda fordringar under förutsättning, att inom tid som Kungl. Maj:t fastställer till styrelsen inbetalas 10 procent av de belopp, vartill fordringarna hos Jöns Andersson uppgår, samt därutöver 3 000 kr.

Riksrevisionsverket, som förklarar sig dela domänstyrelsens uppfattning i ärendet, tillstyrker framställningen.

Departementschefen

Jag finner det av domänstyrelsen framlagda ackordsförslaget böra godtas. Riksdagens medgivande härtill bör inhämtas. De belopp, som enligt förslaget skall utges till kronan, bör erläggas inom tid som Kungl. Maj:t bestämmer. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medge,

att befrielse från vidare betalningsskyldighet till kronan i anledning av förut nämnda fordringar må medges Jöns Andersson, Anna Andersson och Arne Eriksson, därest ett belopp motsvarande tio procent av totala fordringsbeloppet samt därutöver 3 000 kr. erläggs till kronan.

3:o

I ansökning den 25 mars 1963 anhåller Martin Johansson, Björkliden, Heby, att ogulden del av ett bristbelopp, som han ålagts betala vid laga avträdessyn den 18 april 1952 på skogsjordbruket Dalen under kronoparken Sala Norra inom Sala revir, måtte jämte ränta helt efterges eller i varje fall väsentligt nedsättas.

I ansökningen anför Johansson bl. a. följande.

Han har arrenderat skogsjordbruket under tiden 1945—1952. Vid avträdessynen påfördes han ett bristbelopp av 6 729 kr. 15 öre samt ålades att efter avdrag för ett ingående bristbelopp av 2 666 kr. 30 öre till kronan utge 4 062 kr. 85 öre. På detta belopp har han gjort avbetalningar genom månatliga avdrag på sin lön som skogsarbetare hos domänverket.

Av bristbeloppet vid avträdessynen belöpte inte mindre än 3 769 kr. 60 öre på bristfällig dikning. Anledningen till att han inte upptagit samtliga diken under sin tid som arrendator var att dikena saknade utlopp, varför han ansåg det meningslöst att lägga ned tid och arbete på dem. I sär-

skilt yttrande till syneprotokollet föreslog synemännen, att kronan skulle ombesörja att ordentliga avloppsdiken upptogs, då detta skulle bli alltför betungande för arrendatorn. Yttrandet torde visa att hans underlåtenhet i viss mån varit ursäktlig. Han anser det därför vara skäligt att han slipper svara för betalningen av hela bristbeloppet.

Hans inkomst från domänverket uppgår till ca 13 000 kr. per år. Han är gift och har tre barn, som är självförsörjande. Hans hustru är sjuklig.

Domänstyrelsen uttalar, att styrelsen finner skäligt att Johanssons skuld nedsätts med förslagsvis 3 000 kr. samt anför bl. a. följande.

Från det vid avträdessynen konstaterade bristbeloppet har förutom det ingående bristbeloppet, vilket bestämts vid besiktning i april 1950, avdragits vissa andra belopp å tillhoppa 148 kr., varför Johanssons skuld till domänverket efter synen uppgick till 3 914 kr. 85 öre. Efter de inbetalningar som gjorts resterar av beloppet f. n. 2 692 kr. 67 öre, vartill kommer ränta med 2 056 kr. 22 öre.

Av den under tiden 1950—1952 uppkomna skulden hänför sig 2 584 kr. 35 öre till ökad brist beträffande diken. Det kan ifrågasättas om en så kraftig försämring av dikesunderhållet kunnat uppstå under endast två år. Det har dessutom visat sig, att en stor del av de 1952 befintliga dikena senare inte ansetts erforderliga för jordbruksdriften.

Riksrevisionsverket anför, att ämbetsverket — med hänsyn till vad domänstyrelsen anfört rörande försämringen av dikesunderhållet samt angående behovet av diken på jordbruket i fråga — anser sig kunna tillstyrka att Johanssons skuld nedsätts med det belopp styrelsen funnit skäligt.

Departementschefen

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter finner jag skäligt, att kronans fordran å Martin Johansson nedsätts med det av myndigheterna föreslagna beloppet. Härtill torde riksdagens medgivande bära inhämtas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att efterskänka 3 000 kr. av kronans ifrågavarande fordran å Martin Johansson.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Lüzell